

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗДАВЕ НЕДЕЉНО УЈЕДНАЧУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ	6 ДИИ.
ЗА ПОЛА ГОДИНЕ	3 ДИИ.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 ДИИ.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претилату ваља слати упутицом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Наплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

По члановима 22-ом, 23-ем и 24-ом закона о привр. изборноме реду састављене спискове свију грађана београдских, који имају право бирати посланике за Народну скупштину, општински је Суд изложио у благајноме одељењу, да би их грађанство могло разгледати и по 26-ом члану поменутога закона чинити употребу од својих права.

На основу тих спискова а сходно члановима 36-ом и 38-ом зак. о изборном реду, општински је Суд почео и издавање бирачких карата.

Посланике за Народну Скупштину могу бирати грађани који претходно узму бирачку карту, а та карта издаје се оним грађанима, који су као способни бирачи у бирачке спискове уписани на време.

Према томе потребно је да сваки грађанин до 15. Августа т. г. (закључно) дође у општинску кућу ради уверења да ли му је име у бирачки списак записано, јер после 15. Августа нико нема права тражити исправке спискова ни за себе, ни за другога.

Исправке спискова, по члану 28-ом закона о изборноме реду, могу се тражити само код општинскога Суда, писмено или усмено. Уз тражење морају се поднети и докази: *признаница* или *оверен извод* из пореске књиге о плаћеној порези за прошло полгође I т. ј. од 1. Нов. 1888. до 1. Маја ове 1889. године.

Ко на тражење исправке не буде задовољан решењем општинскога Суда, има права да се за три дана по пријему решења жали Суду вар. Београда.

Обраћајући пажњу грађанства на ове законске одредбе, општински Суд у исто време јавља да ће се бирачке карте издавати грађанима све до 8. Септембра о. г. као што прописује 38. члан закона о изборноме реду.

Из седнице Суда општине вар. Београда 5. Јула 1889. АБр. 370.

РАДЊА ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

САСТАНАК

одбора општине београдске

(По стенографским белешкама)

држан 12. Јуна 1889. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне

(Свршетак)

Др. Марко Лeko. Председништво треба увек да буде спремно, да за сваки предмет, који изнесе на решавање, да објаснења одбору. Ако то није у стању, онда нека их и не износи док их свестрано не проучи и не прибере за решавање тих предмета нужне податке.

Бока Николић. Ја сам тугор црквени и говорили смо да ћемо заградити гробље, но то се разуме само оно, што је наше прквено, а општина да загради оно, што је њено.

Председавајући. Имамо две молбе којима се тражи издржање и то једна сиротне деце пок. Радована Анђелковића бив. контр. и предлог г. Пере Видаковића, да се да пензија г-ђи Николићки жени бив. нашег адвоката.

Изволте чути прво молбу сирочади Анђелковића. Прочитано.

Коста Главинић. Господо. Општина београдска издаје сваке године на потпомагање сиротиње неких 50 хиљ. динара. Она то мора да чини и чиниће за дуже година. Она из тих 50 хиљ. издаје врло често и онима, који и не заслужују милостињу; и ако претурите спискове о томе, ви ћете наћи врло много људи, који су у стању да себи издржање сами зараде. Оној сиротињи која фактички није у стању да заради, која је неспособна или нејака, општина треба да притече у помоћ.

Такав је случај са овом децом. Једно је од њих поодрасла девојка, која би могла што и да заради, али је болешљива, и она води главну бригу о друго двоје деце, од којих је једно женско, болешљиво а друго, мушко, и нејако и болешљиво. Општина мора да се брине, да ова деца остану у моралу и ако им не да бар да имају кору хлеба, може од њих свашта бити. Отац је њихов служио општину 9 година. Био је поштен, а да је тако, тврди се тим што је умро као пуки сиромах, те нису имали са чим ни да га саране. Ја држим да би се општина огрешила, ако се не би побринула за ову сирочад заосталу без оца и мајке, и ако им се не би дало нешто помоћи, разуме се до времена, док се неспособе са рад.

О Божићу и о Ускрсу видим многе овде који долазе и приме у име милости по који данар, и ако би могли сами да зараде, па онда иду и нацију се, па полунају главе. На то треба пазити да се таквим људима не издаје, а што се тиче оваке нејачи и убоге сиротиње, општина има и дужност да се побрине како о њеном издржању тако и да остану у моралу, јер би то крајње нечовечно било оставити нејаку децу да пре времена пронађу.

Ја вас молим, да овде неогрешимо душу.

Милован Маринковић. Када је тако, онда ја не могу да не дам. За то сам да им се да помоћ из партије за потпомагање сиротиње.

Никола Мијајловић. Господо, и мени су позната та деца и њихови родитељи, и сасвим је потреба да се укаже помоћ, нарочито и с тога, што је њихов отац служио по-

штено општину више година па као убоги сиромах умро и уз прикупљене милостиње сарањен. Сетите се каква је то беда кад деца малена остану и без оца и мајке и без сваког издржања а сами га зарадити не могу. Њима предстоји извесна пропаст, а може ли и сме ли општина знајући све то, бити равнодушна. Ја мислим, да то општина и кад не би имала дужност да се побрине, не би дозволила, а кад би то учинила, каква би општина изгледала у очима света.

Око старије девојчице општина не би много ни дуго трошила, јер би ову чим пристигне могла удати, а оно двоје мале кад пристигну да најмању зараду могу заслужити, могла би их дати у службу. — Разуме се да општина треба о њима да води очинску бригу док дођу до тога да се могу на службу упутити.

Не треба господо, ни говорити о овоме много већ да им се одреди неко за стараоца, па да им се издржање одреди и издаје.

Милован Маринковић. За Бога браћо имају ли та деца стараоца? (Нико незна).

Живан Бугарчић. Колико год имамо прихода у овој општини, сав би се приход могао издати само на овакве ствари. За то треба о томе строго водити рачуна.

Општина одиста треба да помогне у оваквој нужди, но то из партије одређене за те ствари и то са 30 динара месечно, а никако ни сам за то да им се одређује пензија, јер општина нема права ни по каквом закону да одређује пензије, а и сама држава не даје својим чиновницима пензије кад умру, него они за живота улажу сами од своје плате, па после из тога њихова породица добија издржање.

У Београду има вазда сиротиње, па ако би им одређивали и давали пензију, општина не би могла својим приходом само то покрити, а где су друге потребе. Ја сам дакле противан да се пензија у општини заводи.

Милорад Д. Јанковић. Овде постоји одређен један одбор који оцењује заслужује ли ко милостињу или не. Њему се је требала ова жалба и упутити, а не одбору. Ја не знам како је и могла ова молба доћи овде. За то сам да се та молба тамо упутити, а ја сам у том одбору, па ћу имати на уму, и ако тај одбор нађе да треба дати, он ће и цифру одредити.

Председавајући. Ми имамо у буџету две партије. Једна из које се издаје издржање на сиротињу у опште, а друга која се даје на издржање сиротињи општинских часника.

Ја знам кад се већало о тој позицији, онда је говорено, да се то даје за то, да се људи за општинске послове боље труде и раде а то је у интересу општине. То није пензија, него просто милостиња, коју општина по нужди чини извесној сиротињи.

Живан Бугарчић. Ја знам да се повећа сума издаје на те пензије. Ја не знам по ком закону то сме да буде. Ја сам одсудно противан томе.

Општина може да даје милостињу крајње сиротним и изнемоглим и то колико да имају парче хлеба. Чујем да жена онога што је био секретар овде, има знатну пензију и из општинске касе прима. По ком закону се сме то издавати. Не могу да појмим да часник општински може да има пензију и ако ништа није улагао. Нека се они сами побрину за своју фамилију па нека улаже у какву штедионицу, а не да падају на терет општине. Све то што ми чинимо незаконо је, и држим да ће код власти пасти.

Председавајући. Молим вас господо. Доста је о овој ствари говорено. Да решимо о овој.

Ми имамо у буџету позицију за овај издатак. Одбор је то решио и министар одобрио. То није пензија него мило-

стиња. Ако се овако не да овој деци издржање, онда им се мора давати као и осталој сиротињи. Не би било лепо, да општина уноси у буџет на ове цељи, па после да каже: недам.

Никола Милутић. Ја сам за то, да се даје 30 динара месечно.

Милован Маринковић. Ми имамо цифру у буџету за то одређену, а и да немамо, ипак кад су овако мала деца остала без издржања, ми би узели из друге партије и морали би им дати издржање. Но овде је питање, коме да се то даје? Ред је да се постави стараоц па да се њему издаје, а не овој девојци, којој може сваки узети па шта онда да ради, а и иначе зар деца знају с парамма управљати.

Бока Николић. Ми можемо решити и ту ствар, само нек се то питање не оставља за доцније.

Коста Главинић. Ова су деца мислим код неког Тасе послужитеља. Он их је примио и о њима се стара. Ми смо раније ставили у задатак одбору, да он контролише ту сиротињу и кад нађе да неко не заслужује, да јој укине издржање. Дакле о томе треба да се води рачун. Ми смо то решили, а не знамо води ли когод рачуна и да ли се то решење извршује.

Милутић Марковић. Ја имам само да потпомогнем разлоге г. Милована Маринковића, да заиста кад ова деца немају ни оца ни мајке, треба да се побринемо да им се стараоц постави и сачува морал, и издржање да се даје у руке стараоцу а не деци.

Коста Главинић. Ја би предложио, да се умоли г. Сава Сретеновић начел. министарства просвете у пензији, да он ову бригу прими. (Лепо је то).

Председавајући. Молим вас одредите само суму. (Чује се: 30 дин.)

Никола Милутић. Само нека се оградити, докле то да траје; јер ако би остало без тога, девојке би могле остати неударе и за 30 година, па зар да им се непрестано издаје.

Милорад Д. Јанковић. Ја сам имао приликом решавања у одбору за милостињу да приметим, да се једном детету даје непрестано милостиња као детету, а оно не само није дете, него је и само родило троје деце а има 28 година старости. Таквих случаја има стотину. Ако тако водимо рачуна, онда ћемо дотерати до просјачког штапа.

Што каже г. Главинић, да се о томе мало води рачуна, то није тако. Ја сам водио рачуна о томе, па сам скинуо најмање 10, и то онима, који већ имају синове официре, чиновнике и др.

Коста Главинић. Свакојако неће бити с горега ако ограничимо време па да кажемо дотле док се женске неудару или док се неоспособе за рад. Но с тим ми нисмо ништа много учинили. Гледајмо да испунимо нашу дужност док смо ми овде, а што ће бити после нас за то ми нисмо одговорни као што нисмо одговорни ни за оно што је пре нас било.

Никола Милутић. Ми треба да знамо целу радњу прошлог одбора, а доцнији одбор треба да зна цела нашу радњу. Нужно је да се одреди рок овоме издржању и то дотле док небуду способна да себи издржање зараде. Што ми не би овде могли казати, да им се даје издржање до 15. или 20-те године, кад већ знамо, да су деца од 2—3 год. Ја мислим да ми од тога немамо штете. Ја неразумем за што то г. Главинић неће.

М. Јосимовић. Ја мислим баш кад би одредили рок, онда би се тек ограничили. Може бити да већ после две године неће бити потребно да се помоћ издаје. За што би ми казали н. пр. да се даје 5 год. а овамо потреба може много раније да престане.

М. Маринковић. Ми још не знамо на чисто ни колико година имају та деца. Г. Главинић рече, да би она старија девојчица могла себи зарадити издржање али мора да чува друго двоје мале. То треба знати. И оно што рече г. Јосимовић стоји. Наша је брига да водимо рачуна да ли треба и даље да се даје или да је време да се да на занат, када му и престаје издржање. Мислим да то треба да траје док та деца не нађу себи парче хлеба. (Да се реши).

Др. Марко Лeko. За све оне, који примају од општине милостињу, стоји то правило. Сад ако се то не контролише, онда је жалосно и за осуду. (Тако је).

Председавајући. Усваја ли одбор да се издржање даје? (Усваја).

Сад долази на ред предлог г. Пере Видаковића да се одреди помоћ породици г. Јована Николића бившег нашег адвоката.

Пошто није предлагач овде, ја мислим да оставимо ту ствар. (Добро).

Добили смо један акт од друштва светог Саве којим моли да општина одобри, да може са дувавеке обале узети песак бесплатно. (Одобрава се).

Друштво ће само водити рачуна, да све што се узме њему и преда, а и ми ћемо водити рачуна, да се не би на коју другу страну носило, разуме се без знања друштва. — (Тако је).

Сад је на реду молба г-ђе Марије Петровића многодшње приватне бабице, да јој се да новчана помоћ. Чујте ту молбу. (Секретар чита).

Бока Новаковић. Мени је позната ова стара жена, а држим да је и многи од госпoде одборника познају. То је жена, која је врло дуго упражњавала бабичку радњу. У тој радњи она је била врло марљива. Она је увек чинила више но што друге бабице чине породици. Код сиротиње ишла је па чак и наплаћивала и понуде носила. Сад је остарила тако, да не може да заради издржање, а има и мужа врло старог, који такође неможе ништа да заради. Синове је погубила које у рату које болешћу, па како нема више синова, а нема ништа ни од имања, она потпуно заслужује ову помоћ. Што има зета, то није разлог да јој се не да тражена помоћ, јер он није дужан да се о њој стара кад му је стање такво, да себе и своју фамилију с муком издржава. Ја понављам да је она чинила толике услуге сиромашним грађанима наше општине, па да за то има права на помоћ.

М. Маринковић. Ја мислим да су у првом реду дужни рођаци њени да је издржавају ако могу, и тек ако су и они сиромашни, онда тек долази на реду општина. Овај њен зет Милош Сандић — то је чиновник који ужива 7—800 талира плате годишње, па треба он то да прими. С тога ја држим да општина не може ту помоћи давати. Она шта је коме чинила и вршила службу, добила је за то и награду. Није лепо од фамилије њене, да је терају на терет општине.

Наравно није хрђаво, кад би општина могла да даје помоћ онима, који су чинили помоћ у грађанству, али је општини то не могуће.

Ово исто гледиште ја заступа и по оној молби другој за бившег општинског правозаступника г. Јована Николића. Она има два зета имућне људе, она има кћери своје, и тек кад они не би могли да помогну, дошао би ред на општину.

Бока Новаковић. Један од највећих розлога да се да помоћ као што и мало пре рекох јесте тај, што је она вршила једну човечанску дужност а вршећи ту дужност док је још у снази била, и не тражећи од општине помоћ до сада, као што су то други чинили и општини на терет пали, она

је сад изнемогла, па не може сопственим радом себе ни старца да издржава, и ја опет, са чистом савешћу кажем, да јој треба помоћи, а ви радите како хоћете.

Председавајући. Дакле молим вас шта ћемо с овом молбом? (Чује се: Да се пређе на дневни ред).

Коста Главинић. Ако решите, да се пређе на дневни ред, треба да се каже: за што се прелази на дневни ред, јер ако се овако просто пређе, казаће се да смо без срца а кад се дају мотиви што има два зета који су пмућни, онда је друга ствар.

Председавајући. Мотиви се виде из саме дебате.

Ђока Новаковић. Шта хоћете с тим: „на дневни ред.“ Хоћете ли да је упутите на парницу против зета за издржање, и то ону која је толике услуге чинила бесплатно?

Председавајући. Усваја ли одбор, да се преко ове молбе пређе на дневни ред? (Усваја се).

Сад имамо господо молбу г. Чађевића, да му се уважи оставка, на службу. Молбо би да се о тој оставци реши, јер треба да се расписе конкурс. Чујте прво оставку (Секретар чита).

Миливоје Јосимовић. Оно што говори г. Чађевић у својој молби сем оставке, то може да се остави за други пут. Но само ћу да кажем неколико речи о конкурсима за инжењера. Фактички два инжењера за општину београдску није довољно. Они не могу да посвршавају послове, што их општина има. Ми у нашем реферату о калдрмисању износимо и предлог односно тога преустројства. С тога би био мишлења, да ми за сада непопуњавамо место првог инжењера, него да се остави суду, да узме једног или два цртача у помоћ другом инжењеру који остаје.

Председавајући. Ми не можемо да узимамо инжењера никако а то само за то, што по закону немамо права на то јер њих одбор бира.

Миливоје Јосимовић. Ви можете из плате првог инжењера плаћати два цртача кад вас на то одбор власти и то дотле да траје, докле се не постави први инжењер.

Председавајући. Ако би други инжењер вршио дужност првог инжењера, онда треба и њему дати већу плату.

Миливоје Јосимовић. Нека му се да неки додатак из плате првог инжењера.

Милован Маринковић. Добро морамо ли ми да уважимо оставку? (Морамо).

Па кад морамо онда на што више говор. Усваја се оставка на мир, а за друго наша је брига.

Гргур Миленковић. Кад је то тако хитна ствар, онда сам мишлења да се одмах узме тај предлог из извештаја о калдрмисању и штампа, па онда одреди једна мала комисија која ће образовати технички биро и тај предмет да се сврши до првог Јуна.

Миливоје Јосимовић. Ја не би могао да вам такав предлог поднесем за тако кратко време, нити ће вам кога то учинити.

Председавајући. Би ли могли овако да решимо. г. Смедеревац да врши дужност првог инжењера и да му се да додатак у плати из плате првог инжењера и сем тога да му се додаду још 2 цртача од приватних лица, којима такође да се плаћа из плате првог инжењера.

Коста Главинић. Радови технички у општини београдској неће се никако смањити, него ће бити све већи и већи Господо, сад се гради калдрма на неколико места. Ту треба контроле. Имате на неколико места да вршите почасне ревизије, и ту треба да се снима а и контролише. Све то

не може један човек да савлада. Г. Чађевић се уморио и већ хоће да иде, и нико га не може задржати. Наши радови не смеју изостати због тога, те треба озбиљно гледати, како да се изврше послови, који сад стоје. Морамо дакле да узмемо друге људе, који ће ове послове продужити.

Ја од моје стране имао би овом приликом да захвалим г. Чађевићу што је техничке послове у општини вршио онако како може се рећи ни један од његових предходника досад није вршио. Ја имам уверења од 1½ год. како сам с њим у послу, да је он вршио све послове врло савесно и поштено и да је био чистих руку.

Господо, ви знате како је било кубуре са другим, пређашњим општинским инжењерима. Отворимо 4 очи кад станемо бирати. Дакле, ја од моје стране изјављујем захвалност г. Чађевићу а и одбор требало би да учини то исто. Истина, може се рећи био је добро и плаћен, али ми знамо да су и други били исто тако плаћени па знамо како су радили; није дакле довољно да је човек само добро плаћен, но се траже и други услови код њега самог.

Председавајући. Пристаје ли одбор да изјави захвалност на досадањи рад? (Пристајемо).

Ђока Новаковић. Ја сам противан томе из разлога раније казаних.

Председавајући. Шта да радимо с овим предметом. Време је кратко, треба решити.

Миливоје Јосимовић. Ето шта ћемо. Из плате првог инжењера узмите два цртача или инжењерска помоћника са платом н. пр. од 1500—1800 динара. Та лица да се поред данашњег цртача додају у помоћ г. Смедеревцу који ће да врши дужност шефа. Њему међу тим зато да се из плате првог инжењера одреди додатак од 1000 динара годишње. То стање да траје донде, док се не реши у којем ће облику у будуће инжењерски биро постојати. Све ово може суд да изврши, кад му данас одбор за то даје овлашћење.

Председавајући. Јел тако? (Јесте).

Сад чујте, траже се нека уверења о владању и имовном стању (секретар чита).

Тражи се уверење за Ацу Берарчића тишлера и воденичара; изјављено, непознат.

Никола Милишић. Господо ја сам данас кад је пала киша прошао поред батал цамије, и приметио онде на кантару општинском воду са свију страна тако, да ово јако шкоди механизму кантара. За што је ово овако напуштено да киша кад је јача јури по механизму? То треба што пре да се предупреди.

Тако исто и у обору општинском, онде где се свиње прегледају, тако је изровљено да је страшно. Свињу кад оборе ради прегледа она се мора на онако грозном камену сва изубијати, и тако је живу премлате. И у томе обору треба да се реперација одмах изврши а не да се израђује нов обор по предлогу и плану инжењера, јер то није нужно, пошто тамо неће остати стална пијаца, па не треба око тога ни чинити толики трошак. Молим председништво да се ово што пре поправи.

Председавајући. Сад је о томе доцкан. Састанак је закључен.

Овај је састанак трајао до 9 сах. по подне.

СВЕЧАНА СЕДНИЦА

одбора београдске општине

држана на Видовдан 1889. године у Београду

Председавао: Члан суда г. Коста Томић, присуствовали одборници г. г. М. Јосимовић, А. Кнежевић, Мил. С. Мостић, М. Ј. Марковић, Ђ. С. Новаковић, П. Д. Видаковић, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, М. Велизарић, Г. Јосиповић, Н. Р. Поповић, Т. Ј. Мијајловић, Ј. Илијћ, Ј. Бајлони, В. Виторовић, И. Цветановић, Н. Д. Милишић, Ј. М. Ђурић, К. Петровић, М. Д. Јанковић, Ст. Петровић, М. Обркнежевић, Ђ. Николић, Св. Милојевић и Х. Д. Азриел.

Садржина: 1.) Прилог за споменик Косовским јунацима и држане свечане седнице сваке године о Видовдану и награде за историјске задатке.

Заступник г. К. Томић:

Господо, познато вам је да је конференција последњег одборског састанка решила да се држи свечана седница данас, на дан и тужне и славне видовданске битке пре пет стотина година, када је цвет српских јунака уз Кнеза Лазара на пољу Косову јуначки пао за отаџбину, када је српска држава пропала, савладана јачом силом завојевача, а Србин постао роб туђину.

Ми, потомци тих славних јунака и предака наших, треба да се данас одазовемо сени њиховој што достојније, да покажемо да смо свесни колико много дугујемо нашим великим прецима, који на вечиту славу српског народа умедоше на данашњи дан пре 500 година не само с чашћу пасти, него и српско име осветлати и историји света један од најјединственијих примера дати.

У реченој цели, председништво општине вароши Београда спремило је један предлог, у нади, да ће се данас једногласно усвојити, и да ће се тиме од наше стране најлепши споменик косовским јунацима подићи.

Молим вас да саслушате тај предлог који гласи:

„Господо одборници!

У светковини петстогодишњег спомена битке косовске имају удела и приступа све општине у Краљевини а на првом месту српска престоница, која осећа сваки значајан и велики догађај у њеној отаџбини, која је у новој нашој краљевини заменила стару престоницу Кнеза Лазара, и која треба да предјачи у свима приликама где се веће српске општине имају да огледају у сјајним примерима родољубља и пожртвовања на олтар части и славе српске.

Велики је и светао дан у историји српској који се светкује о виду дне ове године. Пет пуних векова протекло је од оног жалосног дана и славног дана, у који је на Косову пољу пао цвет српске властеле, по избор јунака и војвода а у зачељу с кнезом Лазаром. Они су сви понадали у витешкој борби за веру и отаџбину, за крст часни и српску слободу. С њима је заједно сарађена самостална српска држава. Но њихов свети спомен живео је непрестано у души народној одржавајући предања и славу велике Душанове царевине, и чувајући веру у бољу и сретнију будућност српског народа.

Наша престоница прославиће ову светковину достојним начином по црквеном и грађанском реду а ваш председник и један члан општ. одбора имаће част да присуствују у ве-

ликој Краљевској светковини у Крушевцу и Жичи. Но сматрајући, да би лепо и похвално дело било, ако би се овом свечаном приликом наша престоница одазвала нарочитом скромном задужбином достојном наших славних предака и корисном за наше млађе нараштаје, — узимам слободу предложити вам, да изволите једнодушно одобрити да се приликом светковања петстогодишњице ове године од стране београдске општине.

1.) Приложи извесна сума на споменик косовским јунацима, који ће се прилогом српског народа подићи у Крушевцу;

2.) Да се у корист озбиљног проучавања српске народне историје из општинске касе даје извесна награда у свечаној седници на Видовдан сваке године оним ученицима философског факултета Велике Школе, који би најбоље израдили темате из историје нашег народа.

Овим прилозима и завештањем потврдила би наша престоница поново свој родољубиви и узвишени српски дух који је уздиже пред народом у отаџбини и у страном свету. Тиме би још једном сјајно посведочили колико је угледна и достојна оног одличног положаја који у новије време заузима и с којим мисли корачати даље свесно и слободно великим привредним, материјалним и просветним задатцима, који је у најближој будућности чекају.

Живко Карабиберовић.

(По прочитању овога предлога узео је реч одборник г. Милован Маринковић — види ст. 191. бр. 24. оп. новина — и предложио да се на споменик приложи 3000 динара а на годишње награђивање задатака даје по 600 динара — одлука на стр. 106. бр. 24. оп. новина). Устајући са својих места, чланови општинскога одбора једногласно усвојише оба предлога бурним: „Слава косовским јунацима! Слава, Слава!

За тим је закључен састанак, на коме је био врло велики број одличних гостију.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 19. Јуна 1889. године.

Председавао: члан суда г. Коста Томић, присуствовали одборници: г. г. Н. Вулковић, Д. Ђирковић, М. Јосимовић, М. Д. Јанковић, Н. Х. Поповић, Ђ. С. Новаковић, М. Велизарић, И. Цветановић, Д. Т. Вељковић, Н. Р. Поповић, Н. Крстић, Д. М. Ђорђевић, Ст. Петровић, М. Ј. Марковић, Т. Ј. Мијајловић, Св. Боторић, Г. Јосиповић, Ђ. Николић, Ж. Бугарчић, Ј. Илијћ, К. Д. Главинић, Др. М. Т. Леко, Р. Драговић, П. Д. Видаковић и М. Миловановић.

Садржина: 1.) Лицитације за грађење калдрма у више улица; и 2.) Обрачун између Ст. Чађевића инжењера и општине за нивелацију.

Заст. председника. Састанак је отворен.

Изволте чути протокол састанка од 10. ов. м. (Прочитан).

Заст. председника. Има ли ко да примети што. (Нема — усваја се).

Изволте чути протокол ванредног састанка од 12. ов. м. (Прочитан).

Милорад Јанковић. У овај протокол увело се да је решено да се г. Чађевићу изда нека благодарност. Мени то није познато — јесте један од г. г. одборника то предложио, али ја не знам да је о томе решавано у одбору.

Заст. председника. Ја мислим баш да је то решено и знам да је једини г. Ђ. Новаковић устао и казао да неodobрава то, јер сматра да није г. Чађевић тако радио да је заслужио нарочиту благодарност итд. а више нико није устао против тога предлога. По томе ја сматрам да је то и решено.

Милорад Јанковић. Само о томе није било гласања. Дајте на гласање па нека се сврши ствар; а оно што није гласано, не треба уводити у протокол. Тако је и пре неког времена заведено у протокол како је моја интерпелација остала без успеха кад сам питао о калдрмисању једне улице на врачару. Ја онда нисам хтео да се упуштам у говор али сад кажем да само оно треба записати у протокол што је овде решено, а ништа друго.

Заст. председника. Ја мислим да се сви сећате господо, да је на предлог једног г. члана — не знам кога — решено да се г. Чађевићу изда благодарност; и како на тај предлог није имао нико ништа да примети, осим једног г. Новаковића, онда ја сам сматрао да је то и решено.

Ж. Бугарчић. Ако је и решено, треба да му се изда благодарност.

Н. Х. Поповић. Да ли се бележи ово? (Бележи). Зашто да се бележи — требало би да се споразумемо.

Милор. Јанковић. Баш нека се бележи — за што не; нека се гласа о томе.

Св. Боторић. Ја не видим скоро ни једног одборника да је противан томе што је одбор у прошлој седници скоро једногласно усвојио предлог да се г. Чађевићу изјави благодарност на његовом савесном раду. Кад је наша техничка комисија нашла да је његов рад извршио као што треба, на задовољство свију нас, онда не знам за што му за то не би изјавили благодарност. Ако има каквих погрешака у раду г. Чађевића, ја бих молио г. Милорада или другог који за те погрешке зна, да их изнесе; али ми у већини налазимо да је рад његов био такав да потпуно заслужује благодарност нашу.

Милор. Јанковић. И ако г. Боторић каже да је већина била за то да се изјави г. Чађевићу благодарност, ја опет тврдим да о томе није решавано ни гласано. Неки су само рекли да му се изјави благодарност, а други су ћутали — решавања није било. Ја нисам против тога, само нека се изнесе та ствар пред одбор да је реши.

М. Велизарић. Ја држим да сад о томе не треба ни говорити, јер то је решена ствар, нити се и сад ко чује да је противан изјављеној благодарности, осим г. Милорада.

К. Главинић. Ја сам био тај који сам у прошлој седници изнео и мотивисао предлог: да се изјави г. Чађевићу благодарност. Ја држим да то није ни мало на штету општине ако се једном човеку, који је према својим силама и своје знању, савесно отправљао дужност првог општинског инжењера. Тиме се само даје човеку воље за још бољи рад у будућим пословима. Може бити да је он чинио и по неке погрешке; може бити да се и замерио некоме — али то су ствари засебне. Само факт је то, да је тај човек у сарадњи са свима претходницима својим, на овој дужности заслужио, да му на расанку с њоме кажемо: хвала. Сравните послове његове и послове његових претходника, па ће те видети да је савесно радио; и за то му ја од своје стране благодарим, а ви како хоћете.

Заст. председника. Овде је реч о томе је ли у записник ушло све оно што је овде било — (Чује се — јесте).

Ђ. Новаковић. Онда, кад је један од г. г. одборника предложио да се изјави благодарност г. Чађевићу, други је прихватио тај предлог и казао како заиста заслужује благодарност, тада сам ја, држећи и сам да већина хоће то да прими, устао и казао да сам томе противан. Формалног решавања пак није било — а где је била већина, да ли за предлог или за моје мишљење, то ће ваљда знати г. председавајући. Али ја држим, кад сам казао да сам против предлога, онда је било у реду да се то питање стави на гласање, а тога није било.

Заст. председника. Сем г. Боке, нико се више није противио томе предлогу, по коме ја сам држао да је усвојен.

Милутин Марковић. Ја држим да нема смисла да се о овоме даље говори. Запста је било тако као што каза г. Бока и нико се није изјаснио против тога предлога у оној седници осим њега, те с тога није било потребно да се ставља на гласање. (Вичу: на дневни ред.)

Заст. председника. И ја држим да можемо прећи преко овога на дневни ред. (Прима се). — Чујте молим вас протокол свечане седнице од 15 ов. мес. (Прочитан).

Заст. председника. Има ли ко да примети на овај протокол?

К. Главинић. Ми смо решили да се не само награђени задатци, него и реферати о тим задатцима штампају у општинским новинама.

Мил. Јосимовић. О томе је било речи у конференцији, али се одмах прешло преко тога на дневни ред и није усвојено.

Ж. Бугарчић. Ја не знам господо докле ће општина београдска давати пензије као што је решила пре неки дан.

Заст. председника. Извините г. одборнике сад о томе није реч, нити је то на дневном реду. Ви сад излазите да говорите о нечем другом.

Ж. Бугарчић. Али ја хоћу да кажем моје мишљење да треба једном да се престане са давањем тих пензија.

Заст. председника. Али за бога о томе није реч сада. Ја не могу да вам дам реч да сад о томе говорите.

Ж. Бугарчић. Ако немогне да ми се да реч, онда ја овде изгледам као пастирче. С тога, збогом, — ја не могу више ни долазити овде. (Излази из седнице).

Заст. председника. Има ли ко да примети што на протокол који је прочитан? (Нема).

Милутин Марковић. Било би добро да се ту каже да ће се поред темата отштампати и реферати о тим темама.

Др. Марко Лeko. Ако се не вaram то исто стоји и у предлогу г. Милована Маринковића који је у свечаној седници једногласно примљен. О публиковању реферата решено је отприлике исто онако као и о благодарности изјављеној г. Чађевићу. —

Заст. председника. Па лепо, ако хоћете онда да допунимо решење тиме.

К. Главинић. Доиста је то важно — јер тиме се хтело, и постићи ће се, то, да они људи, који реферишу, буду при том раду што строжији и обазривији, знајући да ће се и њихов реферат публиковати. (Вичу: тако је — да се то дода).

Заст. председника. Лепо — додаћемо и то. Усваја ли се дакле овај протокол с овом допунсм? (Усваја се).

Милорад Јанковић. Пре но што пређемо на дневни ред, ја бих молио г. председавајућег да нам каже да ли је штогод рађено против лекара палилуског кварта према до-

стави г. Јована Ђурића, одборника: да тај лекар није дао билет да се сахрани извесан мртац и после 30 сати — што му није у напред плаћено.

Заст. председника. За сад још ништа није рађено јер се није имало за то времена; али данас је позват г. Ђурић да да нека објашњења па ће се одмах урадити даље што буде потребно.

Милив. Јосимовић. Ја сам хтео да замолим да се извршује и она одлука одборска: да се протоколи о раду одборском штампају одмах а да се не заостаје с тим по месец дана и више у назад, па макар се тога ради морало да изда два три ванредна листа општинских новина. (Прима се).

Р. Драговић. Још у Марту месецу дат је да се калдрмише онај сокак доле у венецији што води од пумпе општинске до браће Ђорђевића. Камен је донешен давно — али суд или председник још не позива предузимача да отпочне рад. Шта се чека с тим? Ваљда не на месец Новембар или Децембар? Кад се донесе једно решење одборско, оно треба одмах и да се извршује.

Св. Боторић. Занста је тако. Одбор је одобрио лицитацију, и до дан дањи ништа се не ради. Предузимач је дотерао троја четвора кода камена али не ради ништа. Питао сам и инжињера неколико пута што се чека с тим, но није ми знао да да задовољавајућа одговора. Ако ће да се ради, треба да се ради одмах. То је о сокаку од пумпе савске до кафане „лађарска слога.“

Заст. председника. Видећемо шта је с тим па ћемо наредити шта треба.

К. Главинић. Овом приликом и ја имам једну приредбу. Има неколико месеци како је одбор решио да се оправе оне степенице које воде од Саве и ја не знам зашто се то не свршава него се чека на јесен да се ради? Ја би молио да се види шта је с тим и да се поднесе извештај.

Заст. председника. Добро. Ја ћу видети шта је с том ствари урађено и донећу вам извештај у првој седници.

Сад је господо на дневном реду лицитација за оправку калдрме у улицама: једренској, балканској, ноћајској, видинској, Милановој, кнез-Миханловој, телеграфској и лебничкој. (Прочитано).

Ви знате да постоји и понуда Стојана Крстића, који са додатком свога камена и песка оправља за 0-80 п. д. кв. метар, и да је ту скоро први низ улице за оправку, одбор њему поверио, пошто је његова цена повољнија.

Св. Боторић. Кад је Стојан Крстић дао понудом ниже цене — је ли држана ужа лицитација између њега и осталих лицитаната?

Заст. председника. Није. Лицитације су држане да се оправке изврше с општинским каменом и песком; а Стојан Крстић је понудио се да изврши оправке са својим каменом и својим песком.

Св. Боторић. Ја звам да се практикује свагда тако да кад ко понуди нижу цену, онда се држи ужа лицитација.

Заст. председника. Ако желите, можемо и тако урадити. Но треба знати да је он пре свију лицитација поднео акт у коме је казао да прима да изради све што је комисија нашла да треба израдити по ту цену. Сви који су затим лицитирали, они су знали за ту понуду и према томе су лицитирали.

Св. Боторић. Бојим се да тиме не уведемо рђаву практику.

Д. Ђорђевић. Ја не би никако желио овакву практику. Кад су држане лицитације Крстићу није ништа сметало да дође па да лицитира и да да најмање цене. Овако он се

управља произвољно па овде даје 8 онде 12 динара јевтиније — а то није бог зна шта.

Милорад Јанковић. Мени се чини да овде има неке погодбе између овог понуђача Крстића и оних лицитаната. Ми можемо бити преварени. Зашто да не држимо лицитацију да предузимачи даду камен и песак па да видимо ко ће јевтиније узети рад. Зато ја не би одобрио ове лицитације нити би одобрио понуду Крстићеву, но нек се држе уже лицитације.

Н. Вулковић. Кад је Крстић као што рекосте раније поднео понуду па су онда држане лицитације, онда за што нису те лицитације држане почињући од његове цене као најниже? Изгледа ми канда су те лицитације држане на па-мет. Зато и ја не би примио ни једну лицитацију ни понуду, него нек се држи друга лицитација за све ове улице.

Д. Ђурковић. Пошто овај човек нуди да изради калдрме најјевтиније, ја с тога да се не би градиле калдрме у Новембру и Децембру, као што је до сад бивало — мислим да ми одобримо понуду Крстићеву па нек одмах ради; јер не верујем да ћемо што ућарити ако нову лицитацију држимо, а само ћемо задоцнити да се на време не сврши овај посао. (Одобравање).

И. Цветановић. Ја знам да овај Крстић ради од више година са каменом мајданима. Он даје камен предузимачима па можда за то што му се не плаћа уредно хоће човек сам да ради и за то нуди најмању цену. С тога да не би радили калдрму у невреме, ја мислим да се њему уступи овај посао кад нуди цену са неколико динара испод предрачуна инжињерског.

К. Главинић. Господо, нико од нас не би био против тога да што јевтиније подмиримо потребе своје општине. Али овако како је ова ствар пред нас изнешена, ми немамо јасног прегледа и срањења да ли је и у колико је та понуда Крстићева зајиста јевтинија од осталих. Председништво треба да се побрине о томе и да нам реферат поднесе шта би нас стала ова оправка кад би сами лицитанти — предузимачи — дали свој материјал. С тога би и ја био за то да се држи кроз два три дана друга лицитација с тим условом да предузимач да сав материјал.

Св. Боторић. Ја би молио да нам каже г. Томић ко је од чиновника држао ту лицитацију и где је она била.

Заст. председника. У инжињерском одељењу.

Св. Боторић. Па што кмет који је руководио није објаснио људима пошто Крстић нуди да изради тај посао и што није од његове понуде на ниже отпочео лицитацију? С тога треба држати другу лицитацију.

Р. Драговић. И ја држим да је потребно држати још једну лицитацију од ове најниже цене — јер могуће да овде постоји неки договор.

Милутин Марковић. Ми имамо више калдрма да дамо сада у израду, и у прошлој једној седници ми смо расправили ово питање тако: да се одобри Крстићу понуда његова но с тим, да се учине нарочите предохране како би се општина сачувала да не буде калдрма рђаво израђена, а то је, што се казало да је његов камен неједнак, т. ј. да има и таквог који није за калдрму издржљив, па је одбор решио да се пазе нарочито на то да се такав камен не употреби; а осим тога да се свуда најуре откопа калдрма па онда премери и тек онда да предузимач може радити. Дакле с тим предохранама ја би био мишљења да се и ова понуда прими; а то нарочито с тога гледишта, што је кратво време да се може овај посао израдити пре јесени. Осим тога, ради наше сигурности могли би учинити још и ово: да се у будуће кад држимо овакве лицитације, има на уму ова понуда Крстићева,

да се она пре лицитације објави, и од сне цене коју он нуди, да се почиње лицитација. — Али ову понуду сад да усвојимо, због кратког времена.

Св. Боторић. Г. Марковић врло лепо разлаже — али, верујте г. г. одборници да се у вароши због те лицитације врло рђаво мишљење створило. С тога би ја молио одбор да реши да се држи друга лицитација почевши од понуђене цене те да са себе скинемо сваку одговорност и свако подметање.

Заст. председника. Занста би то било право да се према овој понуди Крстићевој држи једна кратка лицитација.

Б. Новаковић. Лицитација је била и она је показала са колико се најниже може да саграде ове калдрме. Од свију лицитаната најјевтиније хоће да нам изради тај посао Крстић. Дакле, кад он нуди најмању цену, онда нема разлога да то непримимо, нарочито и за то што има улица које морају што пре да се оправе а не да се ради у јесен. Ја имам прилике да чујем сваки дан нарочито у „телеграфској улици“ да људи псују и одборнике и кметове и то тако погрдним речима да морам да бежим само ту псовку да не чујем. Веома је тужно и жалосно гледати и људе и стоку — нарочито зими кад се онде стану да крхају и муче док стока товар извуче. Ако ми почнемо отезати израду ових калдрма што овај каже ово онај оно, те пребацује вам се ово те оно — онда ми нећемо никад ништа урадити. Г. Милутин изнео је врло добре разлоге и треба његово мњење примити и ствар свршити што пре.

Заст. председника. Хоћем ли овако да гласамо: онај који је за то да се одобри понуда Стојану Крстићу да каже за, а онај, који хоће да се држи нова лицитација да каже против. (Добро је) — Е, онда изволте гласати.

Заст. председника. Гласало је 18 против а 6 за — према томе биће нова лицитација.

К. Главинић. Само водите рачуна о томе што се пре говорило, да се калдрма најпре раскопа и измери па онда калдрмише.

Гл. Јосиповић. Осим тога још треба нарочито ставити у услов да се не прима ниједна калдрма која буде озго песком засута пре него што се прегледа; јер био је баш ономад случај да је посао предузимач тако калдрму, а кад се прегледало нашло се да је тако израђена да има три дана да је чивија. То не сме бити, нити треба дозволити таквом предузимачу да лицитира.

Заст. председника. Молим вас господо, сад имамо на реду извештај комисије, која је прегледала рачун са г. Чађевићем о његовој исплати.

Гл. Јосиповић. Молим вас је ли решено да се не прима калдрма која је посута песком пре него што се прегледа?

Заст. председника. Добро, ако усвајате то ће се ставити у услове. (Усваја се).

Сад чујте извештај комисијски. (Прочитан).

Др. Марко Лeko. И ја сам члан те комисије, али извештај нисам потписао јер сам се надао, да ће се према моме предлогу потражити од благајника општинскога о рачунима г. Чађевића извесно објашњење.

Једном приликом интерпелисан је овде у одбору г. председник због тих рачуна, и тим поводом доцније је г. председник према извештају благајника општинскога извести одбор, да г. Чађевић има из општинске касе да прима свега још 1100 дин. а по прочитаном комисијском извештају излази сума од преко 1800 дин.

Ја нисам могао себи ту разлику да објасним. с тога и сад предлажем, да пре него што се по овом предмету буде

што решавало, да се од нашега садањег г. благајника потражи о тим рачунима тачан рачун, и да нам објасни откуд та разлика између њдашњег извештаја општинскога благајника и прочитаног извештаја комисије.

Миливоје Јосимовић. Из извештаја се види, да смо ми актом тражили, да наш благајник каже јесу ли поднешени рачуни тачни и нема ли јоште каквих који би се на тај предмет односили. Када смо добили одговор благајников, онда нам даље није више ништа требало, јер смо ми по смислу уговора видели који од поднешених рачуна терети општину, а који г. Чађевића. Излази потпуно онакав резултат као што је у извештају изложено. Реферат пређашњег благајника, да по уговору и рачунима г. Чађевић има да прима јоште свега 1100 динара, није ни најмање тачан и произлази из погрешног схватања закљученог уговора, а може се лако објаснити. Повод закључивању уговора био је извештај г. Чађевићев, у којем је казао колико времена треба за довршење посла, као и колики персонал и са којом платом има да се предвиди. Он је у томе извештају за првог инжињера предвидео месечну плату од 300 динара. За 12 месеца колико је свега рад трајао, износи то укупну суму од 3600 дин. Лично за себе изузео је г. Чађевић као што се из његових признаница види, свега 2500 дин. Разлика између ових двеју последњих сума износи оних 1100 динара. Међу тим по уговору г. Чађевић прима 12000 динара, а сам набавља и исплаћује потребан персонал. Када се од те суме одбије, што је по признаницама, сходно уговору свега издато, онда излази да г. Чађевић има да прими јоште суму коју ми у извештају наводимо. Пређашњи благајник дакле реферишући о овој ствари олакшао је себи посао, али је ствар неистинито представио, јер је можда уговор погрешно разумео. Ако хоћете да се придржавате закљученог уговора, мора се наћи да је наш извод тачан, па ма коме на поново реферисање ствар упутили.

Петр Видаковић. Да су се рачуни благајника општинског и г. Чађевића подударили, не би била пужна ова комисија — али, благајник је рачунао да г. Чађевић има да прима мање, а г. Чађевић је рачунао више, зато је и одређена комисија да тај рачун испита. Комисија је то учинила. Било је признаница по два од истог лица, било их је које је г. Чађевић оверавао, а било је и таквих које нису оверене. Комисија је питала благајника јесу ли сви документи о издатцима предати комисији и он је одговорио да јесу и да других нема. Ми смо узели све те документе и упоређујући их нашли смо да г. Чађевић има толико да прима.

Др. Марко Лeko. Мени се чини да и она комисија, која је прегледала израђене планове г. Чађевића, треба да се плати из одређене суме за нивелацију, и тражећи у општ. новинама решење о томе, ја сам наишао на онај извештај благајника општ. по коме г. Чађевић има да прими свега још 1100 динара. Ја не увиђам зашто не би потражили објашњења од нашег благајника, као најкомпетентнијег и рачунским питањима.

Милив. Јосимовић. Исплата хонорара и дијурне господи, која су прегледали израђене планове не може да се урачуна овде. То је засебан рад и не може пасти на терет уговора који је са г. Чађевићем закључен за извесан посао и у којем се о каквим дијурнама ништа не спомиње. Шта више питање о тим дијурнама доцније је датума, а да се могло разумети да су оне обухваћене Чађевићевим уговором. онда не би било нужно да се оно у одбору накнадно покреће и решава као што је био случај.

М. Велизариф. Ја мислим да ми немамо шта да се обазиремо на то, шта ће да каже општ. благајник. Комисија, којој смо поверили овај посао, узела је сва рачунска

акта од благајника, који је изјавио да су сва писмена акта аутентична и да никаквих других аката, по том послу нема. Па кад је комисија, разматрајући сва та акта без изузетка, донела овај реферат пред одбор, онда шта нам друго остаје но да га усвојимо. — Што се тиче предлога да се г. Чађевићу да као награда 2000 динара, мислим да то није ништа много, кад је израдио уговорени посао тако да је похвалу заслужно, и кад му је награда још раније обећана. Осим тога он је поред ових послова вршио и друге општинске послове, па још великодушно прима на себе и оних 300 динара што су туђом погрешком издати другом без његовог одобрења.

К. Главинић. И за мене је господо ова ствар са свим јасна и чиста. По рачунима, које је комисија изискала од благајника општинског, па их онда сравнила са издатцима, нашло се да је г. Чађевићу издато 10.125 динара. Он је по уговору заслужио да му се изда свега 12.000 динара. По то је погођен овај посао. Кад се дакле одбије она сума што му је издато од погођене суме, остаје да му се плати још 1875 динара. То се не може да спори. Што он није и то утрошио и изузео, то је његова ствар. Ја држим да је овај рачун тачан и да нам није нужно никакво више објашњење.

Б. Новаковић. Ја држим да није све једно хоћемо ли тражити објасњења од благајника или не. Благајник је издавао новац и он је овде нај надлежнији да да објасњења. За то прихватам предлог г. Марка Леко да се тражи објашњење. Што се тиче награде, ја као што сам против давања благодарности, тако сам противан и овој награди новчаној, јер не видим јасна резултата који би правдо такву награду и захвалност. На послетку, ако има за што да се захвали г. Чађевићу, њему ће бити најбоља награда то, што ће му име остати у успомени као инжењера способног и ваљаног.

Д. Ђирковић. Запста господо, што се тиче овога бакшиша који се предлаже, мени је чудо како се то могло и да предложи. Ми смо с њим погодили извесан посао и ако га је добро израдио, разумем да треба казати хвала, али не знам: како је благостање у нашој општини да ми дајемо и бакшише?! Наша се деца даве по школама; она седе по ваздан те се уче по којекаквим бурдељима а не школама, и ми хоћемо да дајемо бакшише!

П. Видаковић. Мени је жао што је ова реч пала из уста једног мог пријатеља. Ми ћемо се и даље завлачити по бурдељима и газити по блату кад овако радимо; кад не умемо да награђемо свога човека који нам је посао похвално израдио, а умемо да плаћамо којекаквим чивутима по 50 — 60 и 100 хиљада динара па опет да нам не изради посао! Господо, ако ми сад покажемо да не умемо или нећемо да признамо заслуге доброг и свесног раденика, онда нам се неће ни јављати такви људи. Господо, ми треба да заинтересујемо наше синове за овакве послове, каквих ће мо још више имати да посвршавамо. Један обичан човек, кад му предузимач сретно и ваљано сврши посао, назидва кућу — он поклони предузимачу 1000 динара; а ми ако не умемо да награђемо заслужнога човека а неваљалца да осудимо — као што до сад нисмо умели — ми онда нећемо наћи људе који ће нам предузећа савесно и добро извршити. Није доста да се каже хвала. Наши су инжењери махом сиротни људи. Они да немају изгледа на какву награду после свршеног посла не би се подухватили тога. Ја сам очекивао да ће бити у одбору људи, који ће казати да је мала ова награда која је предложена. Јер кад једна стручна комисија каже да је г. Чађевић извршио рад који је погодио са општином, на опште задовољство — онда како

можемо да му кажемо просто хвала?! Ви сте ономад сами изјавили му благодарност на његовом раду — ја тада нисам био у седници — али осим тога нужно је да и овом малом наградом дамо повода осталим предузимачима с којима ћемо овакве велике радове предузети, да буду свесни и ваљани раденици као г. Чађевић.

М. Јосимовић. По уговору са општином г. Чађевић има да прими од општине свега 12.000 динара. Преко тога, општина није дужна да му да ништа. Али ми мислимо да то није право, а да је тако, доказала је сама општина тиме, што му је дала плату од 5000 динара, кад је стално ступио у њену службу као први инжењер. Сем тога награда је г. Чађевићу обећавана од тадањег Председника и општинског одбора, као што се и из протокола може уверити.

М. Велизарић. Ову предложену награду никако не рачунам у бакшиш, као што се изразио г. Ђирковић, нити би г. Чађевић бакшиша примио. Г. Чађевић радио је више но што се, по уговору, обвезао да ради. Он је погодио да изради само нивелацију Београда, а он је поред тога на плавоцима повукао и нивелете. То је стручна штудија, која много више вреди од 2000 динара. Осим тога он је још радио и друге послове за општину, које није био дужан да ради. Да свега тога није било, он би уговорени посао свршио био 4 — 5 месеци раније, и тада би заштедио много више од суме, којом се предлаже да се г. Чађевић награди. Поред свега тога ми смо још г. Чађевићу ставили на терет и оне признанице, што је општина исплатила без његовог питања, а није требало да буде. Из ових разлога треба да усвојимо предлог комисије да се г. Чађевић награди са 2000 динара.

Св. Боторић. Рачуни су тачно изведени. Г. Чађевић кад је одређен као инжењер министарства грађевина да ради са дијурном која му по закону припада, онда су други одуустали од посла, а он је рефератом разложио општини колико треба да се изда па да се тај посао сврши. Није он сам мислио да ће бити предузимач који ће тај посао имати да изради, па да рачуна више него што је најнужније било, него је само поднео одбору нацрт и скицу са својим мишљењем, да се не би одбор у погодби са другим преварио да више плати. Кад је он то поднео одбору, онда је одбор усвојио његово мишљење и замолио њега да се прими израде тога посла. Он као Србин и српски инжењер мислећи добро, примио се тога посла и потписао уговор. У то време општина београдска није имала свога инжењера за друге послове, него је он, кад год га је одбор позвао или га је позвао сам председник, свакад остављао свој посао и ишао да друге општинске послове изврши. Да није тога било, врло је вероватно, да би он свој посао за који се погодио, свршио раније за 5 — 6 месеци. Али њему је увек обећавано ако изврши часно и поштено уговор, да ће му се дати достојна награда. У осталом он сам не тражи ништа више него што је уговорено — али кад се види како је овај посао текао и шта је он радио овде, и кад се признаје од стручњака да је рад његов ваљано извршен, онда општина не треба да жали да такав рад и награди.

Р. Драговић. Овде је радио нивелацију један Србин и српски син. Комисија је испитала његов рад и оценила га врло добро. Ја држим кад је комисија донела овакав извештај она је све морала добро да испита, па зато и нема потребе да се сад пита казначеј општински — као што рече један од господо (јер онда на што нам је комисија) него да усвојимо ово.

Гл. Јосиповић. Мени се чини да смо још једанпут рeшили неку награду за г. Чађевића.

Св. Боторић. Кад су примљени планови нивелације онда је изјављена захвалност и речено да би требало дати му неку награду, али није решено о награди ништа.

П. Видаковић. Баш овим се тврди да је одбор у начелу признао да му треба дати неку награду. Онога вече кад су планови које је г. Чеђевић израдио овде примљени, пала је реч у одбору да му се поред захвалности за израђене планове да и нека материјална награда али до сад није му дато ништа. Мислим да је ово питање исцрпљено. Наше је било да предложимо ово, а ваше је хоћете ли усвојити. Сад нека се гласа па свршена ствар.

Б. Новаковић. Приликом дебатована о буџету ми смо гледали да штедимо — али уштеда није постигнута ни са чега другог но с тога што су наше потребе општинске многобројне и велике, а приходи слаби. — То исто стање и сад стоји, и ја не знам од куда нам сад долази на памет да решавамо да се поклањају поједине суме. То може бити само у једном цветајућем стању, тада, кад би општина била у благостању, кад би имала довољно прихода за подмирење својих потреба — али тај случај није код наше општине. Каже се: радио је и израдио посао добро. Па лепо, да није тога, ми му не би примили рад и не би му платили ништа. Он је имао дужност да добро ради. Осим тога, он је већ добио и неку захвалност за тај рад од општине. Ја не знам од куда сад наједанпут да искрене и овај предлог. Незнам од куда овде и оно упоређење: овај или онај чива дошао је па је добио више и тд. Ми господо треба да имамо у нашим људима патриота па да и сами принесу неке жртве и помогну општини; а ту нема ни мало места сравнењу како нас странци глобе, јер ако нас је странац глобио, зар то може бити разлог, да нас чаша глобе

П. Видаковић. И ја сам од оних који предлажу штедњу, па и овим предлогом да се да г. Чађевићу 2000 динара, ја хоћу да штедим, јер не предлажем бог зна какву награду. Само оћу да општина да видљива знака стручњацима које ћемо имати потребу да ангажујемо за будуће општинске радове канализацију, осветлење, водовод, калдрмисање коцкастим каменом, грађење школа, и томе подобним — да ми умемо ценити и наградити добар и савестан рад. Осим тога овим хоћу да ангажујемо наше људе за будуће радове; а нећу да ми се јавља као конкурент за такве радове чивутарија, кад наши српски синови могу извршити. Штедња ће дакле бити у томе што ће нам се у будуће јављати опет Срби. Камо среће да је било више срба и при грађењу железнице. Неби Виталис стекао 14 милијуна!

Д. Ђирковић. Има и Срба који су стекли, што су Виталису помогли да стекне. Знамо то.

К. Главинић. Треба имати на уму то, да је нивелација такав посао, који кад се изради по прописима науке и савесно, има да траје за сву будућност; а кад се то зна, онда држим да ћемо се сложити у томе, да такав посао треба и наградити. Ја држим да 12.000 динара није особито велика награда према оном што је дато за просто снимање или тако названи генерални план Београда, од кога онаквог какав је, не би велике вајде имали.

Др. М. Леко. Ако се не усвоји мој предлог да се о овој ствари потражи иужно обавештење сада, онда ће она комисија, која буде прегледала општинске рачуне, наћи и на овај рачун, па је без сумње боље, да се сад та ствар извиди но доцније, кад се већ донесе така одлука, која се можда с правим стањем ствари неће слагати.

Св. Боторић. Мени је чудно што г. Леко каже да се поново прегледају ови рачуни кад се у нашем извештају спомињу званична акта. Комисија је питала да ли има још каквих признаница, и благајник је одговорно да су све признанице предате и оне су све оверене, о томе не треба ни говорити више.

Др. Марко Леко. Кад смо тај акт упутили г. председнику и питали о документима, г. Боторић није био у седници. И мени је та ствар боље позната но њима. Молим нека се само још једном прочита тај акт, на који се позива г. Боторић, па ће се најбоље видети како је ондашњи г. благајник општински непотпуно одговорно на постављена питања.

Гл. Јосиповић. Моје је мишљење да треба ставити па гласање то да ли се усваја да се изда г. Чађевићу остатак уговорене суме у 1875 па после засебно да се стави питање о награди. (врло добро).

Заст. председника. Усваја ли се то? (Усваја се).

Дакле ко је за то да се да г. Чађевићу 1875 динара он ће казати за, а ко је за то да се тражи извештај благајников, он ће казати против.

Гласају: Н. Вулковић против, Д. Ђирковић против, М. Јосиповић за, Мил. Јанковић за, Н. Х. Поповић не гласа. Б. Новаковић против, М. Велизарић за, И. Цветановић за, Д. Вељковић за, Н. Р. Поповић за, Н. Крстић против, Д. Ђорђевић против, Станиша Петровић против, Милут. Марковић не гласа, Т. Мијаиловић не гласа, Св. Боторић за, Гл. Јосиповић за, Б. Николић за, Ј. Илић за, Ж. Бугарчић отишо, К. Главинић за, М. Леко против, Р. Драговић против, Милан Миловановић за, П. Видаковић за.

Заст. председника. Пошто је гласало 13 г. г. одборника за, а 8 против, решено је: да се изда г. Чађевићу као ресто уговорене награде још 1875 динара.

Сад да решимо то да ли да му се у начелу изда каква особена награда. па онда ако се то усвоји да одредимо цифру. (Добро —)

Дакле ко је за предлог комисије он ће казати за, а ко је против предлога, он ће казати против. (Чује се: онда је решено и о цифри).

Н. Вулковић. Ја бих дао награду, али 1000 динара а не више. Зато ако се стави одма на гласање предлог комисије за 2000 динара онда сам против тога.

Заст. Председника. Онда да ставим прво питање у опште оће ли се дати награда па после о цифри да говоримо (вичу Немојте. Одма да гласамо о предлогу комисије).

Д. Ђирковић. Само да се бележи и да се штампа како је ко гласао. (Усвојено).

Заст. председника. Дакле сад да гласамо. Ко је за предлог комисије нека каже за, а ко је против предлога нека каже против.

Гласају:

Н. Вулковић против, Д. Ђирковић против, М. Јосиповић за, Милорад Јанковић против, Н. Х. Поповић отишо, Б. Новаковић против, М. Велизарић за, И. Цветановић за, Д. Вељковић за, Н. Р. Поповић за, Настас Крстић против, Д. Ђорђевић против, Станиша Петровић против, Милутин Марковић отишо, Т. Мијаиловић отишо, Св. Боторић за, Гл. Јосиповић против, Б. Николић за, Ж. Бугарчић отишо, Јоца Илић за, К. Главинић за, др. М. Леко за, Р. Драговић за, П. Видаковић за, Милан Миловановић за.

Заст председника. 13 је гласало за предлог да се г. Чађевићу изда 2000 динара награде а 8 је било против предлога. 4 су изашли из седнице.

Састанак је закључен.

САСТАНАК

одбора општине београдске

(по стенографским белешкама)

држан 26. Јуна 1889. год. у Београду

Почетак у 6 часова по подне

Присутствовали: председник општине г. Ж. Карабиберовић; члан суда г. Коста Томић, чланови одбора г. г. М. Д. Јанковић, Ђ. Николић, Н. Р. Поповић, Ј. Ж. Ђурић, Н. Х. Поповић, Др. М. Т. Леко, Н. Л. Милишић, Р. Драгојевић, Ђ. С. Новаковић, Н. Д. Кики, Г. Јосиповић, М. Ж. Маринковић, Ј. Илић, М. Обркнежевић и Д. М. Ђорђевић.

Садржина: 1.) Дочек Н. В. Краља Александра; 2.) Лицитација за откопавање „београдске улице“; и 3.) Избор комисије за преглед калдрме коју претреса и крпи Стојан Крстић.

Председник. Састанак је отворен.

Господо, пре него што пређемо на дневни ред, имам да вам учиним један предлог. (Да чујемо.)

Његово Величанство Краљ као што вам је познато, враћа се сутра у престоницу, и у грађанству појавила се мисао да Престоница Српска треба да дочека Првог Митрополитског Краља како њој доликује. За то ја предлажем да половина одборника изађе до Међулужја, и да позовемо још један број од грађана с нама, па Краља да допратимо до Београда, — а друга половина одборника са осталим грађанством да дочека Краља овде на станици где би мој колега члан суда г. Томић могао поздравити Краља беседом. За ову цел требаће нам два засебна вагона за шта сам ја у дирекцији већ учинио питање.

Воз ће коштати 324 динара што ће се из општинске касе исплатити. Усвајате ли господо овај мој предлог? (Усваја се једногласно с тим, да се домови оките заставама а у вече приреди и осветлење.)

Дакле усваја се предлог с тим, да је одбор једногласно покренуо мисао и о осветлењу и решио, да варош буде осветљена и окићена. (Врло добро.)

Сад вас молим да изаберете господу одборнике који ће ићи, као и грађане. Ево ја сам спремио списак свију грађана. (Вичу: нека општински суд позове по списку сам.) Хвала вам браћо на поверењу.

Сад да пређемо на дневни ред.

Вама је познато, да сте ми ставили у дужност, да вам промене цена у жити износим ради одређивања таксе хлебу. Међутим добио сам и једну молбу од лебара овд, а добио сам и један акт од полиц. власти. Изволте чути оба ова акта, па ће вам се прочитати и цене данашње. (Секретар чита: молбу — акт полиц. — и извештај о ценама.)

Н. Милишић. Ја мислим да ни пре нисмо требали скидати цену хлебу, а сад према оваквим ценама треба повисити.

Божа Николић. Данас је права цена жити 12½—13 и с тога мислим да треба повисити цену.

Р. Драгојевић. Цена жити сада је повишена с тога, што данас није дошло хране на пијаци. Но то није узрок да хране неће бити. Држим да ће доцније доћи и сувише, и с тога не би требало повишавати цену.

Председник. Не знам шта је узрок, али знам то, да је сад, кад сам се враћао из Краљева па Међулужју било жити товар 12 дин. Дакле нема сумње да је цена поскупила.

Гл. Јосиповић. Нека остене цена хлебу још неколико дана овако као што је, а ако ипак не дође жита те поскупн, онда ћемо повисити. Пошто нам парни млинови јављају за цену, има свога узрока да тако кажу, јер су фурунице њихове муштерије, па их ови на тај начин присиљавају да овакву цену кажу.

Р. Драгојевић. Овде нико не излази из одбора па да види сам цену него нам сами лебари тако претстављају. Ја мислим, да то тако буде да се и ми сами уверавамо, а и наш шт. чиновник нека се сваки дан уверава и извештај подноси.

Никола Милишић. Разлог да се повиси цена сасвим је на свом месту. Кад смо пређе, кад је цена жити пала, спустили, право је сад кад је поскупило, да повисимо. Иначе изгледало би да ми идемо на то, да људе упропастимо и да раде бадава.

Гл. Јосиповић. Да остане иста цена још за који дан.

Председник. Ја мислим да повисимо и да им дамо стару цену од 19 пара, а то је повишење са једном паром. (Врло добро.) Ако жито попусти ми ћемо опет спустити а ако поскупн, ми ћемо им онда повећати. Усваја те ли цену на 19 пара? (Усвајамо.)

Никола Х. Поповић. Добро, само да се метне тај разлог за што се повишава.

Председник. Добро ставиће се и то.

Да пођемо даље.

Лицитација је држана за нивелисање и откопавање улице београдске. Ово је нужно да се сад реши с тога, што нам је потребна земља за насипање у барн.

Лицитација је остала на Живку Тришићу по 1-32 дин. ако хоћемо да земљу односи у б. венецију.

И ја држим да би могли лицитацију примити, (и ако ми изгледа доста запета ова цена) јер није тако велики простор за откопавање.

Милорад Д. Јанковић. Ту нема много да се ради, ако има 500 метара, а више не.

Гл. Јосиповић. За што да ми овде решавамо на памет. За што инжињер није то премерио, а не овако да се говори 200—300 метара и т. д. Нека остане ово за другу седницу док се то земљиште не премери.

Председник. Не може да остане, јер нам треба одмах земља за насип.

Раденко Драгојевић. Има још једно. Лицитација је прво држана за онај пут који води од лађарске кафане, па до пумпе. Ви сте то забранили.

Председник. Ја нисам дозволио да копа из बारे зато, што мислим да после морамо натерати и друге да износе земљу. Да не би сад копали бару а после насипали, мислим да је добро да причекамо мало.

Раденко Драгојевић. Ви жалите труда, а мени се чини да је једно лице велику количину земље извукло и направило рупу.

Председник. То не знам.

Глиша Јосиповић. Бара нека се осигура, јер нас може затећи хрђаво време овако чекајући.

Председник. Кроз 12 дана моћи ће се да копа земља овамо а тамо насипа. Ако за то време не буде, онда ћу дозволити нека копа гди може.

Раденко Драгојевић. Није лепо да се изиграва решење одборско.

Председник. Мене је тако инжињер известно. Но ја ћу дати налог инжињеру да с вама ту ствар сврши. Ја сам казао, ако је могуће донети земљу са друге стране, корисније ће бити за општину, него да се онде у бари копају рупе.

Раденко Драгојевић. Ја понављам, да је једно приватно лице тамо ископало велику рупу. А то је онај Нестор. Тамо имамо и наше врбе. То се сече и нико не води надзор.

Милан Ж. Маринковић. Има тамо општински надзорник.

Председник. Пре су били двојица, а сад је један, те му није лако стићи на све стране.

Милован Маринковић. Онда треба један од кметова да иде тамо и све те радове надзирава. (Чује се: да се реши ствар. — Одобрава се лицитација.)

Председник. Одобрава ли одбор ову лицитацију? (Одобрава.)

Глиша Јосиповић. Одобрава, али у будуће немојте да нам износите предмет на решење док се не премери.

Председник. Па добро да кажемо овако. Одобрава се лицитација ако нема више од 1200 мет. дужине. (Усваја се.)

Глиша Јосиповић. Добро, но да се стави у протокол и то, да се у будуће никаква лицитација за калдрму не може одобрити док се прво не премери, док одбор не зна тачно колико има да се оправља. (Усваја се.)

Раденко Драгојевић. А за калдрму како остаде. Може ли да носи земљу гди вађе.

Председник. Ја ћу то наредити сутра.

На реду је реферат оп. инжињера, да се одреде надзорници за крпез улица, које је узео Стојан Крстић.

Ја мислим да одредимо једну комисију, која ће констатовати шта је до сад урађено, је ли по уговору или није; и шта нам остаје даље да чинимо да нас предузимач не би оштетио или омео да калдрме на време свршимо.

(СВРШИТЕ СЕ.)

ПРОГРАМ

за израду пројекта за водовод вароши Београда.

Према одредби § 2. Уговора од 22. Марта 1889. год. који је са г. Оскаром Смрекером инжињером из Манхајма закључен, Општина вароши Београда, на основу резултата постигнутих предходним радовима за водовод, прописује следећи програм, који ће при изради пројекта као основ служити.

1.) За варош Београд има да се пројектује једноставан водовод, којим ће се подмиривати све потребе укупног становништва, са обзиром на воду за пиће и остале цели.

2.) Вода има да се доведе из области «Белих Вода», где је претходним истраживањем констатован довољно јак ток добре и употребљиве подземне воде.

3.) У поменутој области потребна количина воде узимаће се из довољног броја бунара у макишкој равници, одмах испод села Жаркова и познатог извора «Беле Воде»; из стене венцем, који се пружа

од Жаркова ка Жељезнику, помоћу једног или више поткопа; или најзад комбинацијом ова два начина.

5.) Пројект за водовод има се израдити са обзиром на дневну потрошњу воде од 2000 m³ просечно, а 3000 m³ у максимуму, колико се узима да ће за први ма бити довољно. Инсталација за вађење воде, како за наведену просечну, тако и за максималну дневну потрошњу, да буде једна, а максимална количина воде да може да се добије само форсирањем рада.

Међутим при пројектовању има се сада већ предвидети све што треба, како ће се моћи и већи потрошак воде подмирити, и то са обзиром на увећање просечног дневног потрошка у скорој будућности до 4000 m³, а за доцније евентуално и до 8000 m³.

5.) Инсталација за вађење воде има се удесити према горе наведеном, за прво време предвиђеном потрошњу. Уједно предвидеће се за исту потребна резерва, која не сме бити мања од 25%, дакле ако буду потребна 3 бунара за максималну количину воде од 3000 m³ дневно, онда ће се за резерву саградити и 4-ти бунар.

Сем тога, све грађевине имају се тако саградити, како ће бити осигуране од поплаве, пошто се терен, одређен за вађење воде, налази у плавној области Саве.

6.) За истеривање извађене количине воде до у главни резервоар има да се употреби парна снага. Котлови морају бити тако пројектовани, како ће се постићи што простији и што сигурнији рад.

Пумпе морају бити конструисане са обзиром на што мирнији ход и што већу сигурност при раду.

Као гориво употребиће се угаљ.

Махинерија и пумпе саградиће се са 50%, а парни котлови са 100% резерве.

За вађење количине воде, која одговара просечном дневном потрошњу, нормално радно време узима се у 20 сати.

7.) У пројекту ће се предвидети потребне зграде на извору за смештај махинских инсталација, и то како у цртежима тако и у предрачуну. Те зграде морају бити пројективане са обзиром на укупне просторе, потребне зарад вршења експлоатације.

Конструкција зграда да буде што солиднија, са обзиром на инундациону област Саве, а иначе да одговара што већој економији при грађењу.

8.) Цеви, којима ће се вода са извора у варош доводити, имају да се пројектују са обзиром на напред поменуто просечну — максималну количину дневног потрошка.

На одговарајућим местима доведених цеви имају се предвидети у потребноме броју вентили (Хидранти

за ветрење), као и направе зарад испражњавања — исплакања цеви.

Доводне цеви имају се тако трасирати и положити, како ће оне моћи у извесним својим деловима послужити и као главне цеви у водоводној мрежи по вароши.

9.) Главни резервоар положиће се тако, како ће вода у разводним цевима имати довољно притиска, да се у свима деловима вароши може пети у горње спратове кућа. Према томе кота дна тог резервоара мораће имати 140—145. мет. над јадранским морем. Највеће стање воде у резервоару треба да је у висини од 3,50 мет. изнад дна.

Резервоар у први мах има се саградити са обзиром на укупну садржину воде од 1.500 м³., која ће бити подељена у две једнаке коморе. Са обзиром на увећавање потрошка воде има међутим, при избору места за резервоар, да се узме у обзир доцније подизање нових резервоара, који би се као потребни указали.

Резервор ће се пројектовати са потребним правима у цели испључивања, како целог резервоара тако и сваке његове коморе за себе. Међутим за случај потребе, да се резервоар мора искључити, ваља пројектом предвидети што је потребно, те да вода, из доводних цеви, непролазећи кроз резервоар, може да иде непосредно у разводне цеви по вароши.

Свака комора резервоара мора засебно имати нараву, како за испуштање воде (испраживање коморе), тако и за преливање сувишне воде.

Као материјал за грађење главног резервоара предвиђа се бетон и тврдо печена цигла.

Најзад резервоар се има тако пројектовати, како ће што боље бити осигуран од уплива спољне температуре, застором земље у дебљини од 1.5. мет. најмање.

10.) Мрежа разводних цеви по вароши пројектоваће се тако, да се свака насељена парцела у данашњем рејону Београда може лако водом снабдети.

Материјал за водоводне цеви узима се ливено гвожђе са превлаком од катрана или сличног материјала.

Као што је у тачци 8. напоменуто, у мрежу разводних цеви имају се делимице обухватити и доводне цеви водовода.

Разводне цеви по вароши имају се на zgodним местима снабдети нарочитим затварачима, како би се у случај квара могла искључити она места, где би се исти десио; те да се, и прекид по могућству ограничи.

11.) Ради узимања воде за поливање улица и за гашење пожара, поставиће се нарочити хидранти. Остојање између појединих хидраната да буде од

прилике 100 мет. у боље насељеним а 150—200 мет. у мање насељеним улицама.

12.) Општина задржава себи право, да може евентуално поставити и чесме по улицама. Међутим све те чесме биће са славином, како ће се вода точити само кад устреба, а неће непрекидно истичати. Оне ће бити по једном типу, за који ће се у пројекту тачан цртеж налазити, а у предрачуну цена означити.

13.) За неколико фонтена, које би се могле на угледнијим местима вароши доцније поставити ради украса, ставиће се у предрачун одговарајућа цифра.

14.) У предрачуну има да се предвиди телефонска веза спољне инсталације (на извору) са водоводним биром у вароши, као и намештање електричне справе за показивање стања воде у резервоару.

15.) У интересу веће уштеде при грађењу, ваља по могућству тежити томе, да се све зграде потребне за инсталацију на извору, поставе ван плавне границе.

Доведене цеви морају се положити на дубину од 2 мет., рачунајући од површине терена па до горње ивице цеви; а резервоарне цеви у вароши, да леже у дубини од 1,5 м. испод калдрме.

Најзад с обзиром на то, што се изнад нађене подземне воде у Макишу — ма и јаким слојем уме раздвојена — налази горња (површина) вода, која без сумње садржи велику количину трулежу подложних или у истом већ налазећих се органских материја; има при пројектовању бунара у макишу да се обрати највећа пажња на то, да се отклони могућност мешања горње воде са доњом.

16.) У извештају, који сачињава саставни део пројективних радова по уговору, имају да се изложе сви разлози, који су пројектанта руководили при одредби система појединих грађевина и постројења, при распореду бунара, поткопа, одредби пада у току водоводних цеви, при одређивању димензија за исте и т. д.

17.) Сви цртежи, који уз пројекат иду, морају бити снабдевени немачким и српским читким натписима, а извештај поднеће се само на немачком језику, па ће општина београдска сама превод извршити.

ОДБОРСКЕ ОДЛУКЕ

На састанцима 15. и 18. ов. мес. општински је одбор: а.) одобрио поступак општинског суда, што је становницима „изворне“ улице дао камен за калдрму;

б.) усвојио лицитацију по којој је Ристи Крстићу уступљено да у делу пријеполске улице откопава земљу до нове

ивејете по 1:19³/₄ дин. од кубног метра с тим да земљу односи у бару Венецију;

в.) одобрио да се по држаној лицитацији ове године узме 350 м. хвати букових по 23-99 и 300 хвати грабових дрва по 23-85 динара али да поред прописаних услова дрва не буду стара, трула и пањевна;

г.) одлучио да се за будући варошки водовод једноставног система има употребити нађена подземна вода из области „Белих вода“, за коју је предузетим испитивањем доказано, да је има у потребној количини за подмирење свију потреба, као и да је чиста, добра и здрава;

д.) решио да се одмах пошаље г. Оскару Сирекеру уговореним начином од стране техничког одбора предложени и одбором усвојени програм за израду водоводног пројекта;

ђ.) изјавио једногласно захвалност техничкоме пододбору на досадањем прегаоштву и труду, а у исто време и захвалност г. Др. Петенкоферу, старешини хигијенског завода у Минхену на показаној предусретљивости и цењеноме стручном мишљењу, које је општини дао о пронађеној води;

ж.) одлучио, да се управи дуванског монопола даду под закуп на 15 година оба дела траженога и решењем прошле седнице одобренога земљишта с једне и друге стране пројектованог пута и 10 метара, са колико пети пут да се сузи; даље, да се уступи под закуп и земљиште на коме је пројектован пут за будући саобраћај и везу са жељ. станицом и пијаном зем. производа, али само под условом да држава даде општини потпуно обавезу да у свако доба и без икакве накнаде буде дужна са земљишта пројектованог пута уклонити магацине одмах, чим општина реши да се отварању пута приступи; да се између општине и државе о свему овоме веже уговор, по коме држава да плаћа годишње кирије 1200 дин. докле буде држала целокупно земљиште а 1000 дин. од дана кад према обавези наступи потреба да магацине уклони; и

з.) раскинуо уговор са досадањим повлашћеницима за извозњу ђубрета, испражњивање помијара и сенкгруба, с тим овлашћењем суда, да одма предузме мере и на начин који изабере, изда ова права поново под закуп.

О П Ш Т И Н С К Е В Е С Т И

Наредба. Господин Министар војни изволео је 10. о. м. решити да се војници свију позива и родова војске позову на скупове, на своја батаљонска зборишта, да би се свакоме обвезнику позива коме припада, саопштило у коме је роду оружја и у којој јединици, или шта и коме позиву треба да даде за комору.

Тога ради београдска пуковска команда (VII-ог округа) наредила је да се из I батаљонског среза (*варош Београд*) искупе сви обвезници од 20—30 год. на дан 26-ог, од 30—40 год. на дан 28-ог и од 40—50 година на дан 29-ог ов. месеца.

Они обвезници који су до сада били записани као резервисте у *коњици* или *артиљерији*, или су у тим родовима оружја служили, имају се искупити на *западноме врачару код среске куће*, а они, који су до сада били резервисте у *пешадији*, или су у

тим родовима оружја служили, искупиће се на *Тр-калшиту*. —

На скуп се мора доћи тачно у 6 часова из јутра — одређеног дана.

Наређено је да скуповима присуствује и по извештајном броју општинских одборника са кметовима.

Проучено. Извештај комисије којој је 5. Септембра пр. год. стављено у задатак да проучи питање о новом калдрмисању вар. улица, због величине своје није могао ући у лист, него је штампан у нарочитом издању. Он садржи свестрану и врло исцрпну студију свега онога што је ваљало проучити пре него што би се донело решење одбора за ново калдрмисање улица, и тако с техничке стране не стоје више никакве препоне да општински одбор у најкраћем року постави дефинитивне одлуке, на основу којих би се грађењу нове калдрме у већим размерама, и на модерни начин, могло већ идуће године приступити.

„Зелени венац“ Држана лицитација 15. о. м. за закуп једног дела „Зеленог Венца,“ на коме би се под постављеним условима ограничења, могле продавати дневне намирнице, није одбору изнета још на одобрење услед тога, што је *Управи вароши* од једног броја грађана поднета жалба као да се општински одбор упустио у решавање пијачнога питања.

Позван наредбом Управе, Суд је дао објасњење у каквом је правцу одбор донео своју одлуку и представио надзорној власти да том одлуком није ни у колико поремећено пијачно стање које је општински збор изгласао.

Све се своди на то, да на општинско земљиште пређе онај исти број продаваца који данас ради на приватноме плацу, те да у будуће општини не пропаде приход који само њеној благајни припада, и више од тога, да на простору продавница буде могуће извршавати здравствене мере, које се на приватноме земљишту не дају вршити у потпуности.

Преиначено. Општина је раскинула уговор са досадањим повлашћеницима за *испражњивање сенкгруба и помијара, и извозњу ђубрета из варошких зграда*.

Ти јавни послови уступиће се лицитацијом другим подузетницима. *Испражњивање сенкгруба и помијара* даће се једноме а *извозња ђубрета* поделиће се на квартове тако да сваки поједини део вароши добије нарочитог повлашћеника.

Овоме кораку општинска управа прибегава једино с тога, да би се извозње ђубрета примила лица, која ће моћи лакше и тачније вршити посао, јер се из досадање практике показало да је једноме повлашћенику скоро немогуће примити се целе вароши.

Општински лекар. До наименовања сталног општинског лекара за кварт варошки, дужност његову вршиће општински лекар кварта саваамалског г. Др. Михаило Хаци-Лазих.

ПРЕГЛЕД

ПОСЛОВА ОПШТИНСКОГА СУДА

— од 9. до 16. Јула о. г. —

I. Судока радња:

а.) рочишта одређено	99
б.) пресуда изречено	51
в.) забрана одобрено	67
г.) уверења издато	61

II. Извршно оделење:

а.) пресуда извршено	43
б.) забрана удејствовано	45
в.) уверења прибављено	70
г.) страних предмета свршено	6
д.) маса образовано	—

III. Са кланице:

Заклато:	
а.) волова	116
б.) крава	24
в.) бивола	1
г.) биволица	1
д.) телади	27
ђ.) овнова	165
с.) оваца	2
ж.) јагањаца	436
з.) јаради	10
и.) свиња	172
ј.) прасади	5

Примедба: Наплаћено је аренде 5346 динара.
Кријумчара проказано 5.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА:

Од 10. до 15. Јула прешло преко општинских кантара:

Килогр.	Брашна пшенична	—
«	Брашна кукурузна	—
»	41.736 Пшенице	13 50
»	42.000 Кукуруза	10 75
»	69 Ражи	10 00
»	23.320 Јечма	10 50
»	2724 Овса	11 25
»	585 Пасуља	30 —
«	4995 Кромпира	12 —
»	2646 Црна лука	7 50
»	104 Бела лука	29 —
»	895 Јабука	15 —
»	5692 Крушака	16 50
»	11.252 Шљива сувих	13 50
«	24.445 Сена	4 75
«	310 Сламе	3 —
»	410 Шишарке	26 —

Килогр.	1235	Коре брезове	10 —
»	11	Кајмака	90 —
«	1195	Сира	62 50
»	601	Масти	125 —
»		Лоја топљеног	— —
»	194	Вуне непране	120 —
»	18.292	Свиња дебелих	82 50
»	779	Тумура дрвена	6 75
»	97.200	Креча	3 —
»	948	Катрана	19 —
«	4626	Варива Зелена	22 50
»	64	Длака коњски	140 —
»	5048	Разна воћа	8 50
»	153	Купуса кисела	20 —
»		Земље Лончарске	
»		Кајсија	
»		Јарме	— —
Литара		Вина црна, 1. Ектолитар	— —
«	22.933	Вина бела 1. »	22 —
»	6.150	Ракије шљивове меке	26 —
«		» комове »	— —
»		« » љуте	

Примедба. Наплаћено је на име кантарије 739 60 дин.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ:

I.

Општина Београдска лицитацијом издаће под закуп право на испражњивање нужника и помјара и стрвинарски посао за време од 1. Августа ове до 1. Новембра 1890. године.

Лицитација ће се држати у рачуноводству општинском на дан 27. ов. мес. пре подне од 7 до 12. и по подне од 3. до 6 сати, у које ће се време и закључити.

Сваки лицитант дужан је положити у име кауције 300. динара у готову новцу или српским државним папирима од вредности, потписати услове да су му познати и онда лицитирати.

Услови могу се видети сваког дана у време канцеларијско у рачуноводству општине.

II.

Општина београдска издаће под закуп право на извожњу ђубрета из варошких зграда за време од 1. Августа ове до 1. Новембра 1890. године.

Лицитација ће се држати на дан 28. ов. мес. у рачуноводству општине пре подне од 8 до 12 и по подне од 2 до 6 сахати у које ће се доба и закључити.

Право ово издаје се за сваки кварт засебно, па ће се тако и лицитирати.

Сваки лицитант дужан је положити у име кауције 120 динара и потписати услове да су му познати па онда лицитирати.

Сви они који желе добити право на вршење овога јавног посла ма за који квартал вароши, позивају се да одређеног дана дођу на лицитацију.

Из седнице суда општ. вар. Београда СН: 8947 21.
Јула 1889 год.

ОБЈАВЕ

I.

Општини београдској потребно је да за своју пожарну чету набави 15 потпунице здрави, и за рад способних коња, који не смеју имати мање од 6 ни више од 8 година, и морају бити високи најмање 15 шака.

Позивају се сви они који имају такве коње и желе их продати, да се понудама у најкраћем року обратe.

Од стране Суда општине вароши Београда 18. Јула 1889 СБр. 8509.

II.

Сваки онај, који жели за своју потребу узимати песак са дунавске обале, има се предходно јавити општинском суду, да би платио таксу, која припада општинској благајни, и добио потребан број печата, по којима се допушта и контролише вађење песка.

Такса је 30 дин. пара од кола, а пријаве се чине одређеном кметовском помоћнику у општинској судници.

Без пријаве нико несме узимати песак — ако није рад излагати се: *одговорности, казни и плаћању четворогубе таксе.*

Од стране Суда општине вароши Београда 1. Маја 1889. СБ. 6109.

СПИСКАК

Обвезника рођених 1869. год. који се не могу да пронађу а треба да се регрутују, за стални кадар.

I.

Они који имају родитеље

- 1, Милорад син Николе Тодоровића и Матере Марије.
- 2, Никола син Марка Петровића кочијаша и Матере Драге.
- 3, Петар син Димитрија Ранисављевића кочијаша и Матере Јелене.
- 4, Петар син Кузмана Арадског и Матере Милице
- 5, Јован син Милоша Николића кројача и Матере Јелене
- 6, Милош син Јована Појића крчмара и Матере Јеленасвете
- 7, Милан син Борђа Лазаревића надничара и Матере Ленке
- 8, Стеван син Милована Радојковића и Матере Милице
- 9, Јован син Алексе Јовановића слагача и Матере Катарине
- 10, Светислав син Стевана Николића надничара и Матере Василије
- 11, Драгољуб син Стевана Томића снајдера и Матере Христине
- 12, Милан син Живана Петровића бандиста и Матере Настасије
- 13, Борђе син Дамњана Живанчевића кочијаша и Матере Катарине
- 14, Душан син Димитрија Стојановића кочијаша

- 15, *Александер син Филипа Рисјанског надничара.
- 16, Коста син покојног Јакова Савића бив. жандарског официра

II.

Они који мајку имају а оца немају

- 17, Милан син покојног Трифуна Станковића трговца Матере Зораде
- 18, Драгутин син покојног Радована Узуповића обућара и Матере Јованке

III.

Они којима је мајка позната

- 19, Димитрије син Милеве кћери Стевана Јовановића терзије
- 20, Милан син Милице кћери Николе Живановића
- 21, Борђе син Катарине кћери Јована Богдановића ледера.
- 22, Игњат син Ане Цветковић
- 23, Милета син Живане девојке
- 24, Драгутин находче
- 25, Милорад "

Сем горе именованих, позивају се такође и сви они који су овде у Београду 1969-те године рођени да одмах предстану суду ово-општинском, који још нису предстали, како би се могли регрутовати за стални кадар. У противном случају, ко се не пријави сада, служиће позивије три године без изговора на његово стање.

Од стране Суда општине вар. Београда 10. Јула 1889. Б. Бр. 1870.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Наштапане су и готове

ПЕСМЕ

ВОЈИСЛАВА Ј. ИЛИЋА

Са сликом и факсимилом

у врло фином и елегантном издању и без једне погрешке, а могу се добити у књижари В. Валожића у Београду и Душана Валожића у Нишу.

Књига је изнела 15 штампаних табака а цена је само:

1.50 п. дин.

Изашла је из штампе књига

ТРИ СРПКИЊЕ

Милева Бајазитова
Мара Муратова (покајник)
Херцеговка (осветница)

ТРИ ЕПСКА СПЕВА
МИЛАНА С. ЂУРИЧИЋА
ПРОФЕСОРА

Може се добити само код писца «Обренова» ул. бр. 9, а цена јој је 40 пр. дин.